

Adrian Szumski

ORCID: [0000-0001-8723-5651](https://orcid.org/0000-0001-8723-5651)

Instytut Studiów Międzynarodowych i Bezpieczeństwa  
Uniwersytet Wrocławski

## Typowanie autorów anonimów zawierających groźby karalne za pomocą czynności operacyjno-rozpoznawczych

<https://doi.org/10.19195/978-83-229-3843-0.16>

Abstrakt: Anonimy są szczególnymi przykładami pism występujących w praktyce śledczej. Stanowią one dodatkowe wyzwanie w sprawach karnych ze względu na nieznajomość ich autora. Wśród pism anonimowych wyróżniamy także anonimy zawierające groźby karalne, stanowiące przestępstwo penalizowane przez polski Kodeks karny. Biorąc pod uwagę niebezpieczeństwo realizacji zawartych w nich gróźb, szybkie ustalenie osób związanych z ich dostarczeniem (w tym autora) jest niezwykle istotne. Pomocne w tym zakresie mogą być czynności operacyjno-rozpoznawcze. Niejawny charakter takich czynności, jak również uniwersalność oraz elastyczność wynikająca z małego stopnia sformalizowania, zapewniają im dużą skuteczność. Należy jednak pamiętać, że czynności operacyjno-rozpoznawcze pozwalają jedynie na wytypowanie osób potencjalnie związanych ze sprawą, natomiast dokonanie wiążących ustaleń w tym zakresie wymaga prowadzenia dalszych czynności.

Słowa kluczowe: anonim, groźba karalna, autor, czynności operacyjno-rozpoznawcze.

Pismo, rozumiane ogólnie jako zbiór znaków służących do przedstawiania i utrwalania mowy<sup>1</sup>, jest instrumentem, który umożliwia człowiekowi komunikowanie się, prezentowanie własnych myśli, poglądów. Stanowi również niezbędny element wielu

---

<sup>1</sup> *Encyklopedia popularna PWN*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1966, s. 803.

dokumentów urzędowych, tekstów literackich czy opracowań naukowych, ale niestety, może też być narzędziem do popełniania przestępstw.

W przypadku zdecydowanej większości tekstów pisanych, z którymi spotykamy się w różnych dziedzinach życia, nie ma wątpliwości co do ich autorstwa. Jednak niekiedy mamy do czynienia z pismami, których autorzy są nieznani. Dotyczy to także postępowań karnych, w których czasami pojawiają się pisma anonimowe, charakteryzujące się tym, że ich autorzy pozostają nieujawnieni, przy czym utajnienie tożsamości autora ma charakter intencjonalny<sup>2</sup>.

Nauka kryminalistyki dokonuje podziału anonimów na dwie zasadnicze grupy, przyjmując jako kryterium rozróżnienia stosunek ich treści do obowiązującego prawa<sup>3</sup>:

- anonimy przestępcze, czyli takie, których treść wyczerpuje znamiona przestępstwa (mogą zawierać np. groźby czy elementy szantażu);
- anonimy informacyjne, niewyczerpujące znamion przestępstwa, lecz zawierające wyłącznie treść informacyjną, określane jako tzw. anonimy donoszące.

Warto przy tym zaznaczyć, że anonimy mogą mieć różną postać. Obecnie zwykle jest to pismo ręczne lub zapis na komputerze, jednak w przeszłości zdarzały się pisma mające bardziej urozmaiconą formę, m.in. wyklejki, wycinki z gazet, pisane ręcznie, za pomocą szablonów, przy linijce<sup>4</sup>.

Celem niniejszego opracowania jest próba odpowiedzi na pytanie o możliwości wykorzystania czynności operacyjno-rozpoznawczych do typowania autorów anonimów zawierających groźby karalne (tzw. anonimów pogrożkowych).

Analizując wybrane zagadnienie, należy przede wszystkim zwrócić uwagę, że groźba karalna jest jednym z przestępstw penalizowanych przez obowiązujący w Polsce Kodeks karny<sup>5</sup>. Zgodnie z art. 190 § 1 k.k. „Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. Przesłanie to jest ścigane na wniosek pokrzywdzonego (art. 190 § 2 k.k.). Jak podkreśla się w orzecznictwie, czyn zabroniony określony w w.w. przepisie skierowany jest przeciwko wolności człowieka w sferze psychicznej, tj. poczucia bezpieczeństwa, rozumianego jako wolność od strachu i obawy o naruszenie innych jego – lub osób mu najbliższych – dóbr<sup>6</sup>. Znamiona jego popełnienia są

---

<sup>2</sup> J. Dumański, A. Głazek, A. Kotarba, *Rozważania nad specyfiką badań rękopisów anonimowych*, [w:] Z. Kegel (red.), *Materiały II Wrocławskiego Sympozjum Badań Pisma*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1987, s. 137–142.

<sup>3</sup> T. Hanausek, *Kryminalistyka: zarys wykładu*, Zakamycze, Kraków 1998, s. 79.

<sup>4</sup> I. Pajdała, *Pismo prawdę powie*, „Gazeta Policyjna” 2020, nr 188, s. 14.

<sup>5</sup> Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm., dalej jako k.k.

<sup>6</sup> Postanowienie SN z dnia 15 lutego 2007 r., IV KK 273/06, OSNwSK 2007, nr 1, poz. 444.

wypełnione, jeżeli zachowanie sprawcy wywołuje u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę spełnienia groźby. Z kolei ocena, czy obawa spełnienia groźby jest uzasadniona, powinna być dokonywana z uwzględnieniem realiów, w jakich jest ona formułowana, a także biorąc pod uwagę charakterystykę samego sprawcy (np. jego skłonność do używania przemocy). Jednak należy pamiętać, że przy ocenie uzasadnienia obawy spełnienia groźby trzeba brać pod uwagę jedynie te okoliczności, które znane były jej adresatowi, a nie rzeczywisty stopień ryzyka spełnienia groźby, bowiem dobrem prawnie chronionym jest tutaj poczucie bezpieczeństwa pokrzywdzonego<sup>7</sup>. Należy też podkreślić, że groźba powinna polegać na groźeniu innej osobie popełnieniem przestępstwa. Zatem nie realizuje znamion czynu określonego w art. 190 § 1 k.k. groźenie popełnieniem wykroczenia (może jednak wyczerpywać znamiona przestępstwa tzw. stalkingu, przewidzianego w art. 190 § 1 k.k. czy też wykroczenia złośliwego niepokojenia, o którym mowa w art. 107 Kodeksu wykroczeń<sup>8</sup>). Jeżeli chodzi o formę groźby, to może być dowolna. Oprócz gróźb słownych, ustnych czy sformułowanych na piśmie może być wyrażona także gestem, a nawet może mieć charakter dorozumiany, zawołowany i nieczytelny dla osób postronnych. Natomiast istotne jest, aby przekaz był zrozumiały dla adresata<sup>9</sup>.

Czynnikiem, który odróżnia anonimy zawierające groźby karalne od innych przypadków przestępstw wypełniających znamiona, o których mowa w art. 190 k.k., a przy tym powodującym trudności z punktu widzenia taktyczno-kryminalistycznego i procesowego, jest nieznanostwo tożsamości autora anonimu. O ile bowiem np. w przypadku słownego starcia, w trakcie którego jego uczestnik kieruje w stosunku do pokrzywdzonego groźbę karalną, pokrzywdzony ma świadomość, wobec kogo może złożyć wniosek o ściganie, o tyle w odniesieniu do anonimu jego autor jest nieznanym zarówno pokrzywdzonemu, jak i organom ścigania. Różne mogą być przy tym przyczyny powodujące, że dana osoba decyduje się na pismo anonimowe jako formę wyrażenia groźby karalnej. Niewątpliwie ważna jest tutaj chęć pozostania nieujawnionym (zwłaszcza jeżeli kierujący taką groźbę ma pełną świadomość, że popełnia w ten sposób przestępstwo). Skorzystanie z formy anonimu niejako ośmiela przy tym osobę kierującą groźbę karalną, która być może nie miałaby odwagi jej wyartykułowania w bezpośrednim kontakcie twarzą w twarz albo wysyłając pismo, w którym musiałaby podpisać się z imienia i nazwiska. Czynnikiem, który może mieć wpływ na wybór anonimu, bywa wywarcie dodatkowego efektu psychologicznego na pokrzywdzonym, który może odczuwać dyskomfort ze względu na to, że groźby wysuwa „jakaś tajemnicza, nieznaną, zapewne niebezpieczna osoba”.

<sup>7</sup> J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021, s. 549.

<sup>8</sup> J. Lachowski, A. Marek, *Prawo karne. Zarys problematyki*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021, s. 349.

<sup>9</sup> T. Dukiet-Nagórska, O. Sitarz (red.), *Prawo karne. Wykład akademicki*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021, s. 552.

Wytypowanie potencjalnego autora anonimu zawierającego groźbę karalną wymaga podjęcia działań o charakterze procesowym lub operacyjno-rozpoznawczym. Jeśli chodzi o czynności operacyjno-rozpoznawcze, będące przedmiotem niniejszego opracowania, to pod tym pojęciem rozumie się w nauce system pisemnie dokumentowanych, ale nieprotokołowanych, niejawnych, nieprocesowych działań organów ścigania, zwłaszcza policyjnych, opartych na prawie i wiedzy kryminalistycznej oraz ogólnie regulowanych wewnętrznymi przepisami służbowymi, służących do rozpoznania środowisk kryminalnych, ich dezintegracji, a zwłaszcza zmierzających – przez wykorzystanie techniki i taktyki kryminalistycznej – do ujawnienia przestępstw i ich sprawców oraz przedmiotowego i taktycznego ukierunkowania czynności procesowych, działań prewencyjnych i profilaktycznych<sup>10</sup>.

Czynności operacyjno-rozpoznawcze odznaczają się szeregiem zalet, wśród których należy wymienić przede wszystkim:

- dużą swobodę odnoszącą się do wszczęcia tych czynności, gdyż mogą być zainicjowane praktycznie w każdym momencie, zarówno przed rozpoczęciem procesu, równoległe z toczącym się procesem, a nawet po jego zakończeniu;
- znaczny margines swobody działania organów prowadzących te czynności, zarówno co do przedmiotu, zakresu, jak i kierunku działania – czynności operacyjno-rozpoznawcze nie mają bowiem przedmiotowego ograniczenia przepisami procesu karnego, nie powinny też, a wręcz nie mogą być normowane w sposób kazuistyczny;
- możliwość zakonspirowania zarówno podmiotów zbierających informacje, jak i źródeł tych informacji.

Powyższe zalety sprawiają, że czynności operacyjno-rozpoznawcze mogą znaleźć zastosowanie w sprawach dotyczących różnych przestępstw, w tym także polegających na dostarczaniu anonimów zawierających groźby karalne. Spośród szerokiego spektrum czynności operacyjno-rozpoznawczych wykorzystywanych w praktyce służb ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego, szczególnie przydatną metodą przy typowaniu sprawców jest wywiad policyjny, polegający na przeprowadzeniu przez funkcjonariusza policji rozmów w celu zasięgnięcia informacji na temat życia i działalności osób będących obiektami zainteresowania policji, a także wtedy, gdy trzeba wyjaśnić pewne wydarzenia, fakty oraz ich okoliczności.

Podczas analizy wykorzystania wywiadu przy typowaniu autora anonimu zawierającego groźbę karalną ważne jest przede wszystkim określenie osób, od których możliwe jest uzyskanie informacji. Pod tym względem należy stwierdzić, że rozmowy

---

<sup>10</sup> M. Kulicki, *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 1994, s. 69.

w trybie operacyjnym mogą być prowadzone z samym pokrzywdzonym, jak również z jego znajomymi, ewentualnie sąsiadami, osobami z miejsca pracy i wszelkimi innymi, które mają z nim kontakt i mogą potencjalnie mieć wiedzę na temat zdarzenia. W literaturze kryminalistycznej dokonuje się podziału wywiadów m.in. na jawne i poufne (dyskretne)<sup>11</sup>. W przypadku spraw dotyczących anonimów zawierających groźby karalne przydatne mogą być obie formy. Tak więc stosowanie formy jawnej będzie możliwe w rozmowach z większością osób, ale jeżeli po wytypowaniu podejrzanego zamierzamy zasięgnąć dodatkowych informacji u osób z jego najbliższego otoczenia, należy posłużyć się formą poufną, bowiem osoby te mogłyby ostrzec wytypowanego podejrzanego, że jest obiektem zainteresowania policji.

Rozważając kwestię informacji, które można uzyskać dzięki wywiadowi policyjnemu, w pierwszej kolejności warto skoncentrować się na samym pokrzywdzonym. Pod tym względem celowe jest poznanie okoliczności związanych z zaistniałym zdarzeniem, sytuacji osobistej pokrzywdzonego, jego ewentualnych nieporozumień czy konfliktów z innymi osobami, a zatem będzie tutaj chodziło o ustalenie wszelkiego rodzaju czynników mogących wskazać, kto mógłby mieć motyw, aby kierować w stosunku do niego groźbę karalną. Podczas takiego wywiadu możliwe jest również uzyskanie informacji o ewentualnych niecodziennych, podejrzanym zdarzeniach w życiu pokrzywdzonego w okresie otrzymywania anonimów oraz w czasie bezpośrednio poprzedzającym przypadki otrzymywania takich pism – informacji na ten temat może dostarczyć przede wszystkim wywiad z samym pokrzywdzonym.

Niezwykle istotne jest też ustalenie:

- formy, w jakiej anonim został dostarczony (pismo ręczne, wydruk komputerowy lub inna forma);
- daty, pory dnia i miejsca dostarczenia (np. skrzynka pocztowa, pozostawienie w drzwiach, za wycieraczką samochodową itp.);
- częstotliwości dostarczania (jednorazowo czy też miało charakter zdarzeń powtarzających się).

Wstępnie zebrane informacje mogą służyć podjęciu dalszych działań operacyjnych. Należy bowiem podkreślić, że wywiad w przypadku analizowanego zagadnienia nie musi mieć charakteru jednorazowego. Dzięki uzyskanej wiedzy możliwe jest więc wytypowanie kolejnych osób, które mogą znać bliższe szczegóły związane z przypadkami dostarczania anonimów, a w razie wskazania przez rozmówcę konkretnej osoby jako potencjalnego autora anonimu, można skoncentrować dalsze czynności na tej właśnie

---

<sup>11</sup> F. Palka, *Wybrane zagadnienia wywiadu jako metody uzyskiwania informacji przez organa MO*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej im. gen. Franciszka Józwiaka »Witolda«” 1982, nr 3(38), s. 326–328.

osobie. W takim wypadku mogą być prowadzone kolejne wywiady, które powinny już dążyć do uzyskania jak największej liczby informacji na temat wytypowanej osoby. W szczególności, w ramach dalszych wywiadów, możliwe jest ustalenie m.in. szczegółowych personaliów i rysopisu osoby interesującej policję, miejsca jej zamieszkania lub przebywania, wykonywanego zawodu, miejsca pracy i zajmowanego stanowiska, stosunków rodzinnych, trybu życia i zachowania, kontaktów koleżeńskich, towarzyskich czy innych oraz faktów dotyczących ewentualnej działalności przestępczej lub okoliczności wskazujących pośrednio na działalność tego rodzaju, a także osobistych cech charakteru<sup>12</sup>.

Oprócz wywiadów służących uzyskiwaniu nowych, dodatkowych informacji, mogą być prowadzone wywiady służące potwierdzeniu wiadomości zdobytych wcześniej. Weryfikacja uzyskanych danych jest ważną zasadą taktyczną prowadzenia wywiadu, podobnie zresztą jak innych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Niewłaściwe jest opieranie się na wiadomościach pochodzących tylko z jednego źródła, co dotyczy szczególnie tych wypadków, gdzie informacje uzyskuje się od jednej osoby, a nie ma całkowitej pewności, czy są zgodne z prawdą. Należy bowiem liczyć się z tym, że nawet najbardziej zaufany i pewny rozmówca może podawać w najlepszej wierze nieścisłe lub nieprawdziwe dane.

Formą czynności operacyjno-rozpoznawczych, która może być skuteczna w typowaniu autorów anonimów, jest również obserwacja. Czynność ta polega na dokonywaniu celowych spostrzeżeń osób, przedmiotów lub zjawisk<sup>13</sup>. Obserwacja, w odniesieniu do anonimów zawierających groźby karalne, może dotyczyć przede wszystkim miejsc, gdzie anonimy są pozostawiane przez ich dostarczyciela. Może być ona podjęta na podstawie informacji o miejscu pozostawiania anonimów, którą uzyskano w wyniku wywiadu lub na podstawie ustaleń poczynionych przez policję w inny sposób. Należy przyjąć, że powinna ona mieć charakter ukryty (obiekt obserwacji nie zdaje sobie sprawy, że jest obserwowany) i raczej będzie to obserwacja statyczna, gdzie obserwujący znajduje się w bezruchu<sup>14</sup>. Działanie polegające na obserwacji miejsca dostarczania anonimów należy prowadzić jako czynność uprzednio zaplanowaną, gdyż ma na celu zebranie materiałów świadczących o przestępczej działalności określonej osoby. Elementami pomocnymi w jej prowadzeniu mogą być środki techniczne, przede wszystkim w postaci kamer, dzięki którym możliwe jest utwalenie momentu dostarczania anonimu i niewykluczone, że również wizerunku osoby dokonującej tej czynności.

<sup>12</sup> M. Goettel (red.), *Podręcznik policjanta, cz. 4: Wybrane zagadnienia kryminalistycznych działań Policji*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 1996, s. 26.

<sup>13</sup> Z. Czeczot, T. Tomaszewski, *Kryminalistyka ogólna*, Comer, Toruń 1996, s. 67.

<sup>14</sup> Szerzej na temat rodzajów obserwacji zob. T. Hanausek, *Prywatny detektyw – przewodnik zawodu*, Polski Dom Wydawniczy „Ławica”, Warszawa – Poznań 1992, s. 94.

Analizując efektywność czynności operacyjno-rozpoznawczych w sprawach dotyczących anonimów zawierających groźby karalne, warto zaznaczyć, że wskazane powyżej przedsięwzięcia, takie jak wywiad czy obserwacja, mogą nie być do końca skuteczne jako czynności realizowane samodzielnie. Efektywniejsze może być ich wykorzystanie jako części szerszego rozpracowania operacyjnego, nastawionego na rozwiązanie konkretnej sprawy, gdzie wyniki tych czynności nie tylko ukierunkowują takie przedsięwzięcie, lecz także są elementem pomocnym przy wyborze najbardziej skutecznych sposobów rozszyfrowania działalności przestępczej i gromadzenia dowodów dla celów późniejszego procesu karnego. Rozpracowanie operacyjne stanowi bowiem koncentrację różnych form prostych czynności operacyjnych, do których należą także wywiad i obserwacja, w celu realizacji wspólnego zadania. Jego rolą jest w szczególności ujawnienie na drodze operacyjnej wszystkich okoliczności popełnienia przestępstwa, doprowadzenie do wykrycia i ujęcia sprawcy lub sprawców oraz ustalenie i zabezpieczenie wszystkich informacji dotyczących przestępstwa i jego sprawców, które mogą mieć znaczenie dla postępowania karnego<sup>15</sup>. Tego rodzaju kompleksowe podejście do sprawy może pomóc ustalić np. ewentualne osoby, które współdziałały w popełnieniu przestępstwa. Trzeba bowiem wziąć pod uwagę, że nie wszystkie czynności związane z tego rodzaju przestępstwem muszą być dokonywane przez jedną osobę. I tak np. można wyobrazić sobie sytuację, gdzie jedna osoba zleca przygotowanie anonimu zawierającego groźbę karalną, druga sporządza takie pismo, a trzecia dostarcza adresatowi.

Na zakończenie należy dodać, że wskazane powyżej czynności operacyjno-rozpoznawcze mogą służyć ukierunkowaniu dalszych czynności, w tym procesowych. Wywiad może bowiem posłużyć dokonaniu wstępnej selekcji osób, które następnie mogą zostać przesłuchane w charakterze świadka. Taka rozmowa w trybie pozaprocesowym może odegrać tutaj pozytywną rolę, ponieważ często osoby takie same nie zgłaszają się do organów ścigania, ale zapytane zdają relacje ze spostrzeżeń dotyczących danego zdarzenia i później występują w charakterze świadków<sup>16</sup>. Z kolei obserwacja, prowadzona z wykorzystaniem środków technicznych utrwalających obraz, może służyć identyfikacji osoby dostarczającej anonim. Czynniki te sprawiają, że czynności operacyjno-rozpoznawcze, mimo że nie są w stanie całkowicie rozwiązać spraw, w których występują anonimów zawierające groźby karalne, to często są elementem niezbędnym dla powodzenia innych przedsięwzięć, których efektem finalnym jest wyjaśnienie wszelkich okoliczności zaistniałego przestępstwa i realizacja celów postępowania karnego.

<sup>15</sup> J. Widacki (red.), *Kryminalistyka*, C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 142.

<sup>16</sup> S. Pikulski, *Podstawowe zagadnienia taktyki kryminalistycznej*, Temida 2, Białystok 1997, s. 146.

Podsumowując powyższe rozważania, można wyciągnąć następujące wnioski dotyczące wykorzystania czynności operacyjno-rozpoznawczych w typowaniu autorów anonimów zawierających groźby karalne:

1. Wytypowanie autora anonimu zawierającego groźbę karalną jest niezwykle istotne, a nawet znacznie istotniejsze niż np. w przypadku anonimów donoszących, przede wszystkim ze względu na fakt, że jego treść wyczerpuje znamiona przestępstwa. Groźby, zwłaszcza jeżeli dotyczą naruszenia takich dóbr, jak zdrowie i życie, wymagają szybkiej reakcji ze strony służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego, gdyż potencjalna ich realizacja może skutkować poważnymi, a czasami tragicznymi i nieodwracalnymi skutkami dla poszkodowanego. Wytypowanie osoby, która mogła sporządzić taki anonim, umożliwia podjęcie czynności, które pozwolą katagorycznie ustalić, czy faktycznie jest ona jego autorem, to zaś odgrywa kluczową rolę, gdyż wobec takiego autora może być wówczas skierowane oskarżenie. Stanowi to również ważny etap w ustaleniu ewentualnych osób, które mogły z nim współdziałać, takich jak zlecający napisanie anonimu czy dostarczający takie pismo.
2. Czynności operacyjno-rozpoznawcze mogą stanowić wartościowy instrument przy ustalaniu prawdopodobnego autora anonimu zawierającego groźbę karalną. Niejawny charakter tych czynności, uniwersalność oraz elastyczność wynikająca z małego stopnia sformalizowania, zapewniają im dużą skuteczność. Skrytość działania umożliwia bowiem uzyskanie informacji na temat podejrzanego, bez jego ostrzeżenia. Informacje te umożliwiają w konsekwencji albo jego natychmiastowe zatrzymanie, albo też podjęcie innych czynności (procesowych lub operacyjnych), pozwalających na ustalenie jego faktycznego związku z popełnionym przestępstwem. Jednocześnie niewielki stopień sformalizowania nie tylko wpływa na szybkość korzystania z czynności operacyjno-rozpoznawczych, lecz także zwiększa szanse na uzyskanie wartościowego materiału w prowadzonej sprawie. Jako przykład można tutaj podać wywiad, którego niesformalizowany charakter sprawia, że rozmówcy mogą chętniej udzielać bardziej szczegółowych informacji niż w przypadku przesłuchania w trybie procesowym.
3. Wyniki czynności operacyjno-rozpoznawczych umożliwiają wstępne wytypowanie podejrzanego o sporządzenie anonimu, jednak nie pozwalają na ustalenie jego autorstwa. Jeżeli bowiem np. w drodze wywiadu uzyskamy informację, że konkretna osoba dostarcza anonimy zawierające groźby karalne lub fakt ten ustalony zostanie w drodze obserwacji, nie oznacza to automatycznie, że dostarczyciel takich pism jest ich autorem. Może to być po prostu osoba, którą rzeczywisty



autor jedynie posłużył się w celu przekazania takiego pisma pokrzywdzonemu<sup>17</sup>. Zatem wskazanie autora anonimu możliwe będzie dopiero w wyniku badań pismoznawczych, gdy biegły skonfrontuje anonim z pismem porównawczym pochodzącym od osoby podejrzanej o sporządzenie anonimu. Przy tym badania takie muszą charakteryzować się maksymalną wszechstronnością, co w efekcie końcowym powinno pozwolić na kategoryczne ustalenie, że pismo dowodowe i porównawcze pochodzą od tej samej osoby, lub też wykluczyć taką możliwość.

## Bibliografia

### Akty prawne i orzeczenia

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.

Postanowienie SN z dnia 15 lutego 2007 r. IV KK 273/06, OSNwSK 2007, nr 1, poz. 444.

### Literatura

Czczot Z., Tomaszewski T., *Kryminalistyka ogólna*, Comer, Toruń 1996.

Dukiet-Nagórska T., Sitarz O. (red.), *Prawo karne. Wykład akademicki*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.

Dumański J., Głazek A., Kotarba A., *Rozważania nad specyfiką badań rękopisów anonimowych*, [w:] Z. Kegel (red.), *Materiały II Wrocławskiego Symposiumu Badań Pisma*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1987.

*Encyklopedia popularna PWN*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1966.

Giezek J. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.

Goettel M. (red.), *Podręcznik policjanta, cz. 4: Wybrane zagadnienia kryminalistycznych działań Policji*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 1996.

Hanausek T., *Kryminalistyka: zarys wykładu*, Zakamycze, Kraków 1998.

Hanausek T., *Prywatny detektyw – przewodnik zawodu*, Polski Dom Wydawniczy „Ławica”, Warszawa – Poznań 1992.

Kulicki M., *Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki śledczo-sądowej*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 1994.

Lachowski J., Marek A., *Prawo karne. Zarys problematyki*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.

Pajdała I., *Pismo prawdę powie*, „Gazeta Policyjna” 2020, nr 188.

---

<sup>17</sup> Warto na marginesie zaznaczyć, że osoba taka może zarówno współdziałać ze sprawcą w popełnieniu przestępstwa, jak też może to być ktoś, kto dostarcza pismo, będąc nieświadomym, że zawiera ono groźby karalne (np. zostaje poproszony przez sprawcę o wrzucenie do skrzynki pocztowej „ważnej wiadomości dla znajomego”, umieszczonej w zaklejonej kopercie).

Palka F., *Wybrane zagadnienia wywiadu jako metody uzyskiwania informacji przez organa MO*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej im. gen. Franciszka Józwiaka »Witolda«” 1982, nr 3(38).

Pikulski S., *Podstawowe zagadnienia taktyki kryminalistycznej*, Temida 2, Białystok 1997.

Widacki J. (red.), *Kryminalistyka*, C.H. Beck, Warszawa 2002.

## Selection of authors of anonymous writings containing criminalized threats using operational and investigative activities

Summary: Anonymous writings are specific examples of writings occurring in investigative practice. They constitute an additional challenge in criminal cases, because of lack of knowledge about their author. Among anonymous writings we identify also ones that contain criminalized threats, being crimes penalized by the Polish Penal Code. Taking into account a danger of realization of threats they include, a quick determination of individuals linked with their delivery (including their author) is extremely important. Operational and investigative activities may be helpful in this area. Discreet nature of such activities, as well as versatility and flexibility, resulting from low degree of formalization, make them highly effective. One should remember however that operational and investigative activities enable only selection of individuals potentially connected with the case, while making specific findings in this scope requires conducting further actions.

Keywords: anonymous writing, criminalized threat, author, operational and investigative activities.